

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
PZH-2020-724869649
DOS-2015-0005387

Bijlagen
3

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Provinciale waterstofvisie en strategie.

Geachte Statenleden,

In het Klimaatakkoord wordt een sleutelrol voorzien voor duurzaam geproduceerde waterstof in de energie- en grondstoffentransitie. Waterstof is daarbij in beeld in alle vijf sectoren van het Klimaatakkoord. In de provinciale waterstofvisie en strategie laat de Provincie zien waar haar prioriteiten liggen voor Zuid-Holland en maakt zij keuzes ten aanzien van de inzet. De provinciale waterstofvisie richt zich voornamelijk op de sectoren Industrie, Mobiliteit en Elektriciteit uit het Klimaatakkoord.

Nationaal en internationaal is er veel aandacht voor waterstof. Dit roept de vraag op hoe we in Zuid-Holland vorm geven aan de transitie naar een economie waarin energie en grondstoffen duurzaam en circulair opgewekt en geproduceerd worden en welke rol waterstof – als energiedrager en als grondstof - daarin inneemt. Hoe groot die rol van waterstof gaat worden in bijvoorbeeld 2030 of 2050, daar lopen de meningen over uiteen. Er is veel potentie in Zuid-Holland, zoals blijkt uit het externe advies "Naar een groene waterstofeconomie in Zuid-Holland" van Technische Universiteit Delft-hoogleraar Van Wijk c.s. en een 'second opinion' van adviseurs Gigler en Weeda op dat advies. Hoe die potentie benut kan en gaat worden, is nog afhankelijk van veel andere ontwikkelingen die buiten het gebied van waterstof liggen, zoals ontwikkelingen in de opwek van hernieuwbare elektriciteit (bijvoorbeeld ruimte voor grootschalige ontwikkeling van wind op zee en zon in de Sahara/Midden-Oosten), oplossingen voor duurzame warmte en duurzame mobiliteit, maar ook maatschappelijke acceptatie en technische ontwikkelingen die van invloed zijn op haalbaarheid en betaalbaarheid. Met de provinciale waterstofvisie en strategie laat de provincie zien waar zij haar rol ziet in de ontwikkeling naar een groene waterstofeconomie en wat daarbij haar inzet is.

Ontwikkeling naar een Groene Waterstofeconomie in Zuid-Holland

Ondanks deze onzekerheden is in Zuid-Holland en daarbuiten een (groene) waterstofeconomie in ontwikkeling. De economie en het energiegebruik van Zuid-Holland is nu gebouwd op fossiele energie. In 2050 willen we een duurzaam energiesysteem dat tot stand komt in een samenspel tussen groene elektronen, groene moleculen en groene warmte dat zijn doorwerking heeft in

vraagstukken met betrekking tot transport, distributie, opslag en conversie van deze energie. Waterstof kan functies invullen in het energiesysteem die in de huidige situatie worden ingevuld door aardgas, zoals grootschalige en langdurige opslag en transport van energie die elders goedkoop wordt geproduceerd. Hierdoor blijft het energiesysteem robuust en betrouwbaar.

Daarnaast is waterstof een belangrijke grondstof voor de industrie. De verwachting is dat de vraag naar waterstof als grondstof en aanvullend als energiedrager in de industrie zal toenemen. Waterstof wordt nu veelal met aardgas en stoom geproduceerd; de zogenaamde grijze waterstof. Het is een uitdaging om ook hierin een transitie te laten plaatsvinden naar duurzaam geproduceerde waterstof. Ook voor mobiliteitsvraagstukken wordt voor waterstof al op de kortere termijn een rol voorzien.

Voor de ontwikkeling van een groene waterstofeconomie in Zuid-Holland vinden we het belangrijk om de vraag naar en het aanbod van waterstof in samenhang te ontwikkelen, inclusief de infrastructuur die nodig is om waterstof van de aanbieders bij de afnemers te krijgen.

Korte voorgeschiedenis

Het onderwerp waterstof is niet nieuw. In september 2018 informeerde het vorige college uw Staten over de rol en aanpak van de provincie op het onderwerp waterstof¹. Deze aanpak omvatte het opstellen van een Routekaart, aansluiten bij de landelijke Waterstof Coalitie en de betrokkenheid bij de uitvoering van het convenant Groene Waterstofeconomie Goeree-Overflakkee, bekend onder de naam H2GO. Inmiddels is de Routekaart gereed in de vorm van het eerder genoemde advies van Van Wijk c.s. dat, samen met de Second Opinion op deze visie, als belangrijke basis heeft gediend voor de provinciale waterstofvisie en strategie. Ter informatie zijn beide stukken bij deze brief gevoegd.

Namens het IPO (Interprovinciaal Overleg) heeft de provincie Zuid-Holland zitting genomen in de waterstoffafel van het landelijk Klimaatakkoord (juni, 2019). Deze was in het leven geroepen door de tafels Industrie en Elektriciteit. Vanuit de tafel Waterstof is in het nationale Klimaatakkoord afgesproken dat er een nationaal programma waterstof inclusief regionale deelprogramma's per industriecluster komt. Het Havenindustriële Complex in Zuid-Holland inclusief het omliggende verzorgingsgebied omvat één van die regionale deelprogramma's.

Wat doet de provincie al?

De ontwikkelingen rond waterstof als energiedrager hebben de laatste jaren zowel nationaal als internationaal een vlucht genomen. De Provincie is gestart met een aantal projecten die invulling geven aan deze ontwikkelingen. Zo faciliteren we een pilot in de concessie Hoekse Waard Goeree-Overflakkee waar in 2020 vier streekbussen gaan rijden op waterstof. Ook is in 2019 besloten om in samenwerking met het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat en OV-bureau Groningen-Drenthe nog eens twintig extra bussen op waterstof aan te besteden. Binnen de Europese samenwerking rond de corridor RHINE-ALPINE van Rotterdam naar Genua zijn wij medetrekker van het thema vergroening binnen de gezamenlijke corridoraanpak. In samenwerking met Noordrijn-Westfalen zijn wij trekker van het project RH2INE voor waterstof als energiedrager voor de binnenvaart, inclusief de daarvoor benodigde bunkerinfrastructuur.

¹ Brief over 'Provinciale rol en aanpak waterstof ; steun waterstofverklaring Oostenrijk' met kenmerk: 2018-sept DOS-2015-0005387

Wij willen daarmee bijdragen aan de modal-shift van het goederenvervoer van de weg naar het water. In het H2GO-programma werken we met dertig partners samen in verschillende projecten om inzicht te krijgen hoe de gehele waardenketen van aanbod, infrastructuur en vraag op de schaal van het eiland Goeree-Overflakkee in samenhang ontwikkeld kan worden. Belangrijk is om van deze praktijkprojecten te leren voor inzet van waterstof in de toekomst.

Provinciale waterstofvisie en strategie

De vraag is hoe de Provincie vanuit haar kracht en kerntaken wil en kan bijdragen aan de ontwikkeling van een duurzame economie waarin waterstof een rol vervult. De ontwikkeling van een (groene) waterstof economie vindt plaats in verschillende sectoren: Elektriciteit, Industrie, Mobiliteit, Gebouwde Omgeving en Landbouw & Landgebruik (naar analogie van het Klimaatakkoord). De provinciale waterstofvisie en strategie is daarom ook langs deze sectoren opgepakt en zal ook provinciebreed worden uitgevoerd.

Vanuit de potentie in Zuid-Holland voor 2030 en 2050, focust de provinciale visie op een zestal prioriteiten in de waardeketen voor waterstof (aanbod, infrastructuur en vraag) waar wij ons in de coalitieperiode 2019-2023 met name voor willen inzetten.

1. Aanbod van waterstof

- Ontwikkeling van groene waterstof productie
- Logistieke functie van de haven voor import en doorvoer van waterstof

2. Infrastructuur

- Ontwikkeling van open toegankelijke waterstofinfrastructuur

3. Vraag naar Waterstof

- Waterstof als grondstof en energiedrager voor de industrie
- Waterstof als energiedrager voor mobiliteit: zwaar vervoer, lange afstanden, schoon en duurzaam
- De rol van waterstof in het energiesysteem (bufferen, balanceren)

De prioriteiten en de wijze waarop we daarop willen inzetten, staan uitgebreid beschreven in de bijgevoegde visie. De Provincie wil effectief en efficiënt te werk te gaan binnen haar mogelijkheden. Een deel van die menskracht komt vanuit de organisatie en verschillende teams en afdelingen waarvoor waterstof een belangrijke thema is binnen hun opgave. De activiteiten worden met elkaar in verbinding gebracht via het kernteam Waterstof van de Provincie Zuid-Holland. Op die manier ontstaat er een programmatische aanpak.

Relatie met begroting

We stellen u voor budgetten in te zetten nadat er een realistisch en uitgewerkt plan ligt. Deze waterstofvisie en strategie is de onderbouwing voor de middelen die voor waterstof zijn opgenomen in de verschillende ambities in de begrotingswijziging die u binnenkort ter besluitvorming krijgt voorgelegd, te weten in Bereikbaar Zuid-Holland, in Schone energie voor iedereen en in Een concurrerend Zuid-Holland.

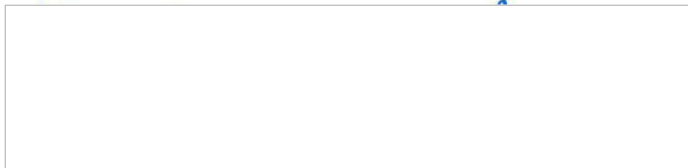
Voortgang op deze strategie zal daarom ook via reguliere planning- en controlcyclus met u gedeeld worden.

Omgevingsbeleid

De provinciale waterstofvisie en strategie vertalen zich op korte termijn nog niet naar concrete aanpassingen in het Omgevingsbeleid. Een groene waterstofeconomie heeft gevolgen voor de fysieke leefomgeving en het ruimtelijk beleid van de Provincie. Daarvoor is het belangrijk dat in kaart wordt gebracht, onder andere via het regionaal waterstofprogramma, wat de ruimtelijke vraag van de benodigde fysieke waterstofinfrastructuur gaat zijn en waar deze gaat plaatsvinden. Tijdens deze collegeperiode moet er voor de lange termijn gekeken worden naar bijvoorbeeld potentiële locaties voor waterstofproductie, opslagtanks en bunkerstations, zodat deze in het Omgevingsbeleid kunnen worden vastgelegd. Milieu en externe veiligheid zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. Vanuit het Rijk wordt gewerkt aan beleidskaders voor de externe veiligheidsaspecten van waterstof voor alle sectoren: mobiliteit en gebouwde omgeving en het transport van waterstof via buisleidingen en over weg, water en spoor. De pilots en praktijkvoorbeelden waar de Provincie nu al mee bezig is, leveren kennis over beleidsmatige aspecten van waterstof. Die kennis zal de Provincie breed delen en tevens gebruiken om haar eigen beleid aan te passen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Waterstofvisie en strategie: De rol van waterstof in de energie- en grondstoffentransitie in Zuid-Holland 2030 (-2050)
- Advies 'Naar een groene waterstofeconomie in Zuid-Holland: Een visie voor 2030'
- Second Opinion op 'Naar een groene waterstofeconomie in Zuid-Holland: Een visie voor 2030'